

آشنایی با
وقف
فرهنگ
توسعه
بنیاد پژوهش

صاحب‌دلان گفته اند:

شکرانه بازوی توانا دست ناتوانان گرفتن است و گره‌گشایی از کار خلق
بازگشایی گره از کار خویش است. وه چه لذت بخش و طرب انگیز
است برق شادی را در دیده دردمندان دیدن و فروغ خرسندی را در
سیمای درماندگان نگریستن. این شهد جانفزا بر کسانی که مرهم زخم
خستگانند نوش باد.

به زان نبود که خاطری شاد کنی
بهر که هزار بنده آزاد کنی

گر زانکه هزار کعبه آباد کنی
گر بنده کنی به لطف آزادی را

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بنیاد پژوهش و توسعه فرهنگ وقف

پیشینه

"وقف" یکی از ارکان مهم اقتصاد، اجتماع، دین و فرهنگ در کشورهای اسلامی از جمله ایران است. این نهاد مدنی نقش عمده ای در شکوفایی تمدن و فرهنگ، گسترش امور عام المنفعه، بهبود سطح زندگی مسلمانان و پیشرفت جهان اسلام ایفا کرده است. پیشرفت جهان اسلام در قرنهای چهارم و پنجم هجری که تمدن اسلامی به اوج خود رسید و دانشمندان مسلمان در دانشهای مختلف بشری سرآمد روزگار خود شدند مرهون موقوفات بود و آن همه مراکز علمی، بهداشتی، عبادی، تربیتی و خدماتی در سایه وقف به وجود آمد.

در اهمیت و ارزش وقف حدیث جابر انصاری کافی است که می گوید: در میان اصحاب پیامبر اکرم (ص) فردی نبود که اندکی توانایی مالی داشته باشد و چیزی را وقف نکند. اولین واقف در اسلام شخص پیامبر اکرم (ص) بود که باغهای هفتگانه را وقف مسلمانان نیازمند کرد. حضرت زهرا (س)، علی (ع) و صحابه بزرگ پیامبر (ص) در انجام این سنت حسنه پیش قدم بودند.

به منظور احیای این سنت نبوی (ص) مؤسسه ای با نام "بنیاد پژوهش و توسعه فرهنگ وقف" در سال ۱۳۸۳ شمسی توسط عده ای از علاقه مندان به فرهنگ اصیل دینی و ملی تأسیس و به عنوان مؤسسه ای فرهنگی، غیر سیاسی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با شماره ۱۷۶۴۹ به ثبت رسید.

ساختار علمی و اداری

"بنیاد پژوهش و توسعه فرهنگ وقف" دارای ارکان زیر است:

۱) هیأت مؤسس و مجمع عمومی ۲) هیأت امنا ۳) مدیر عامل ۴) شورای علمی

گفتنی است اعضای مجمع عمومی و هیأت امنای این بنیاد حسب نظر مؤسسين و مطابق اساسنامه هیچگونه سهمی در سود و درآمدهای بنیاد ندارند و کلیه درآمدها و عواید باید در جهت اهداف بنیاد و توسعه امور پژوهشی و علمی در زمینه وقف به مصرف برسد.

اهداف بنیاد

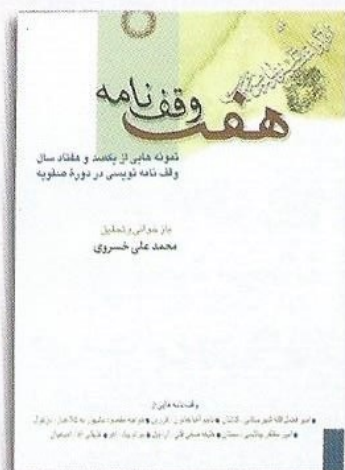
- ✓ نگرش علمی و فرهنگی به مقوله وقف و تشویق پژوهشگران به مطالعه و تحقیق پیرامون اسناد گرانقدر گنجینه وقف و دستیابی به یافته های علمی در ابعاد تاریخی، معیشتی، مردم شناسی، فقهی، هنری و تربیتی آن؛
- ✓ یافتن راهکارهای جدید برای ترویج سنت دیرینه و نیکوی وقف و ایجاد تحول در تبلیغ آن همسو با تحولات جامعه؛
- ✓ مشاوره حقوقی و فرهنگی به واقفان در جهت انجام وقف صحیح متناسب با نیازهای روز؛
- ✓ تلاش در جهت ارائه روشهای نو در بهره وری و بهینه سازی موقوفات؛
- ✓ شناسایی، معرفی و تهیه فهرست های اسناد وقف و امور خیریه و بقاع متبرکه؛
- ✓ تشکیل بانک اطلاعات وقف به منظور بهره برداری مراکز علمی و صاحب نظران داخلی و خارجی؛
- ✓ ایجاد زمینه های مناسب علمی برای پژوهش های وقفی؛
- ✓ تلاش برای جلب توجه و حمایت دست اندرکاران و مدیران جامعه به گسترش فرهنگ وقف؛

طرح های پژوهشی اجرا شده یا در حال اجرا

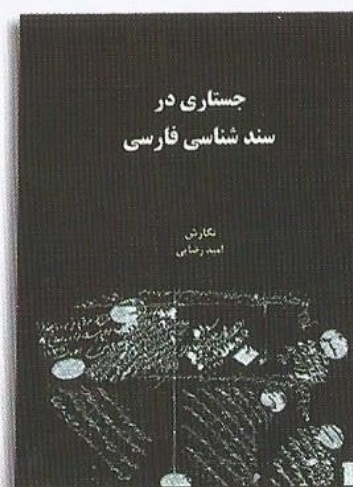
- ۱ فهرست نویسی بیش از ۸۰۰۰ سند وقفی موجود در آرشیو سازمان اوقاف و امور خیریه و ادارات کل اوقاف استان های تهران، کرمان، فارس، چهارمحال و بختیاری، زنجان و لرستان ؛
- ۲ مدیریت ، تدوین و انتشار دوازده شماره از مجله وقف، میراث جاویدان در سال های ۸۵، ۸۶ و ۸۷ ؛
- ۳ اجرای طرح کتابشناسی وقف ؛
- ۴ نمایه سازی و تهیه چکیده مقالات منتشر شده در ۶۰ شماره مجله وقف، میراث جاویدان ؛
- ۵ مشارکت در تدوین و چاپ کتاب "موسوعة الوقف فی الفقه الاسلامی" در یازده مجلد ؛
- ۶ طرح تهیه "اصطلاح نامه واژه های وقفی" شامل اصطلاحات فقهی ، قانونی و واژه های به کار رفته در اسناد ؛
- ۷ ترجمه و انتشار کتاب "ساختار وقف در جهان اسلام" در زمینه شیوه های نوین وقفی ؛
- ۸ طرح تدوین نظرات فقهی مراجع تقلید در زمینه وقف ؛
- ۹ طرح بازخوانی وقف نامه ها و معرفی بیمارستان های وقفی تهران ؛
- ۱۰ ایجاد پایگاه اطلاع رسانی در زمینه فعالیت های بنیاد ؛
- ۱۱ تدوین و تنظیم جلد دوم مصوبات شورای مرکزی اوقاف ؛
- ۱۲ مشارکت فعال در برنامه ریزی و اجرای طرح دانشنامه بزرگ وقف ؛

برخی از منشورات بنیاد

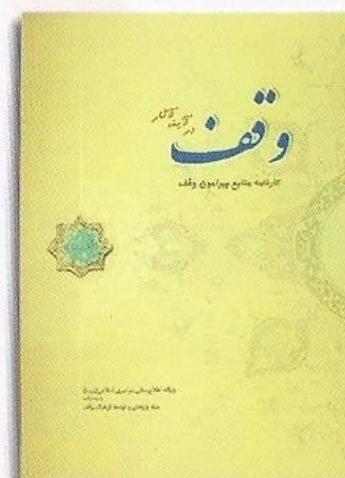

هفت وقف نامه

(نمونه هایی از یکصد و هفتاد سال وقف نامه نویسی
در دوره صفویه)
تحقیق و بازخوانی: محمد علی خسروی
۲۰۰ صفحه، (۱۳۸۴ ش)

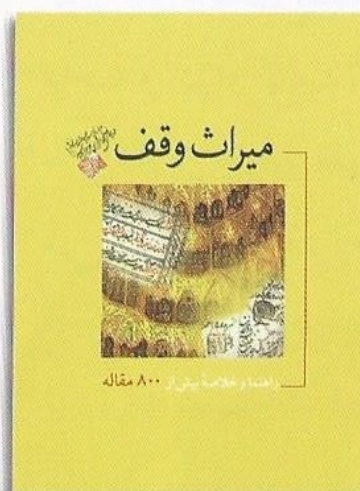

جستارهایی در سند شناسی فارسی
امید رضایی
۱۶۸ صفحه، (۱۳۸۵ ش)

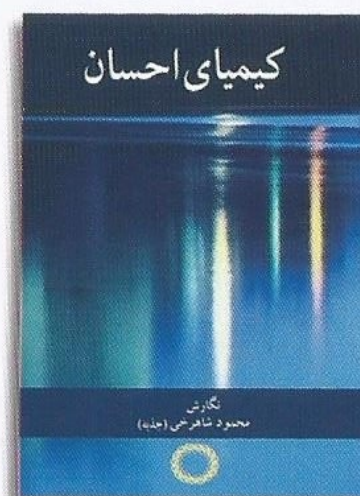
وقف در آینه آثار

(کتاب شناسی و مأخذ شناسی جامع وقف)
۵۰۰ صفحه، (۱۳۸۷ ش)

میراث وقف

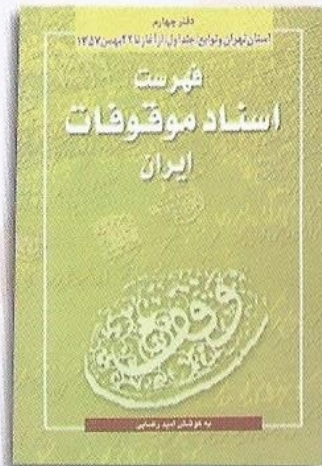
چکیده و راهنمای کلیه مقالات مندرج در
مجله وقف میراث جاویدان (از شماره ۱ تا ۶۰)
محمد نوری / محمد علی خسروی
۸۷۹ صفحه، (۱۳۸۷ ش)

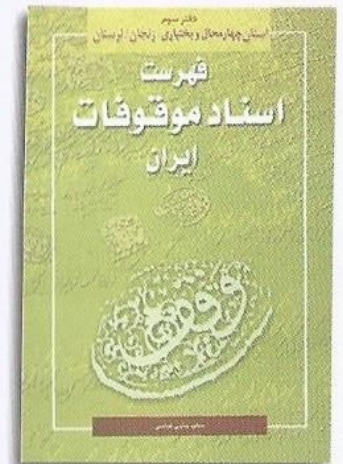
کیمیای احسان

شامل نکات اخلاقی از آیات قرآن، احادیث و اشعار
استاد محمود شاهرخ
۱۳۶ صفحه، (۱۳۸۴ ش)

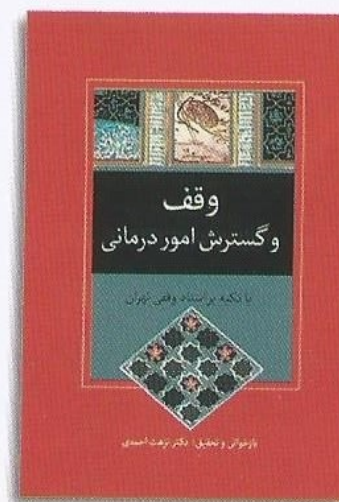

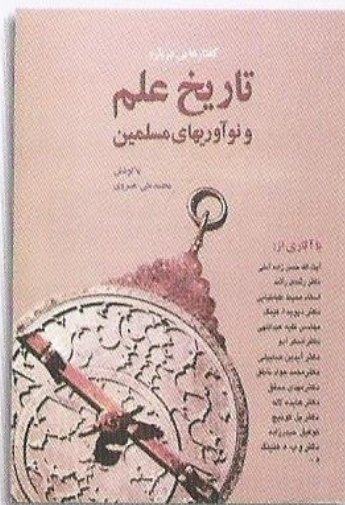
فهرست اسناد موقوفات ایران (دفتر چهارم)
شامل اسناد موقوفات استان تهران
به کوشش امید رضایی
۵۶۰ صفحه، (۱۳۸۶ ش)

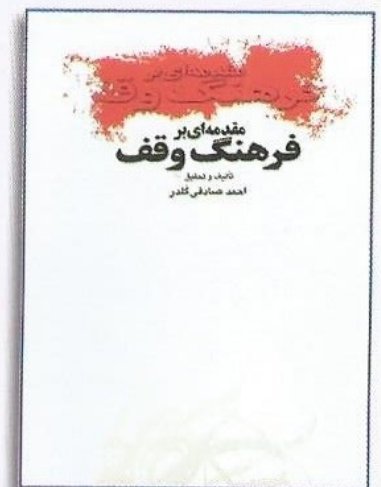
فهرست اسناد موقوفات ایران (دفتر سوم)
شامل استان های چهارمحال، زنجان و لرستان
به کوشش سعید حاجی عباسی
۲۷۲ صفحه، (۱۳۸۶ ش)

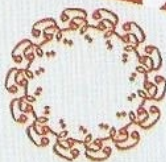
وقف و گسترش امور درمانی
دکتر نزهت احمدی
۳۲۰ صفحه، (۱۳۸۷ ش)

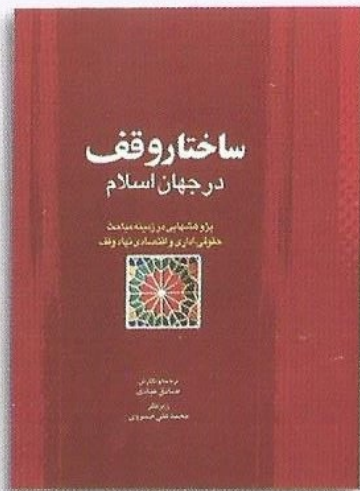

تاریخ علم و نوآوری های مسلمین
به کوشش محمد علی خسروی
۴۰۷ صفحه، (۱۳۸۷ ش)

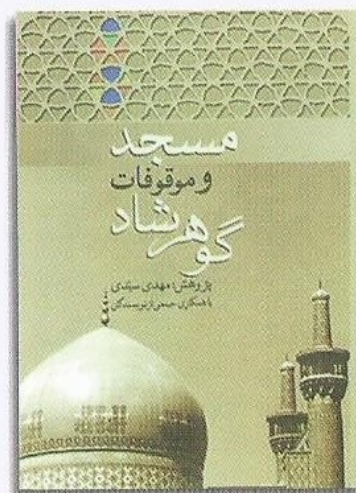

مقدمه ای بر فرهنگ وقف
کتاب جامع و خواندنی در موضوعات متنوع وقفی
احمد صادقی گلدر
۲۳۲ صفحه، (۱۳۸۵ ش)

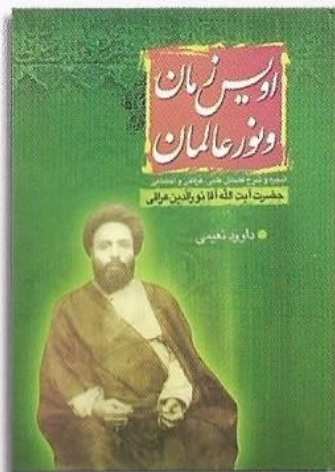

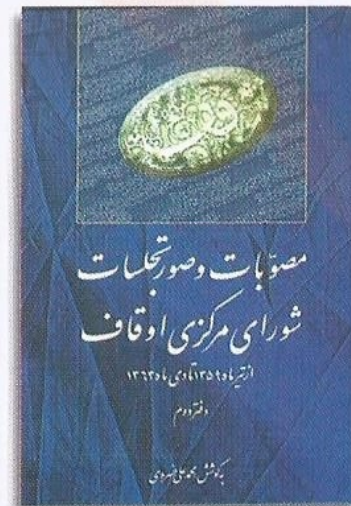
ساختار وقف در جهان اسلام
شامل بیست مقاله علمی و چهل نقد
از دانشمندان جهان اسلام
ترجمه: صادق پورعبادی
۱۱۴۲ صفحه، (۱۳۸۶ش)

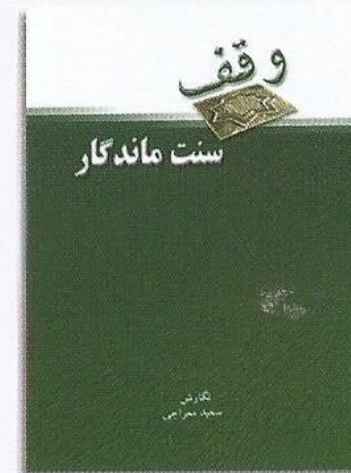
مسجد و موقوفات گوهرشاد
مهدی سیدی
۵۳۴ صفحه، (۱۳۸۶ش)

اویس زمان و نور عالمان
شرح فضایل و آثار علمی و عرفانی
آیت الله آقا نورالدین عراقی (اراکي)
داوود نعیمی
۳۲۹ صفحه، (۱۳۸۵ش)

مصوبات شورای مرکزی اوقاف (جلد دوم)
شامل صورتجلسات شورا
از سال ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۳
به کوشش محمد علی خسروی
۵۶۰ صفحه، (۱۳۸۶ش)

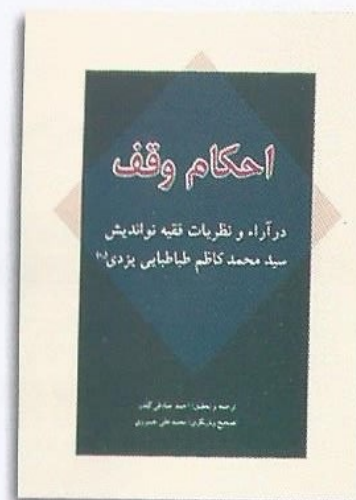
وقف سنت ماندگار
سعید معراجی
۲۶۴ صفحه، (۱۳۸۵ش)

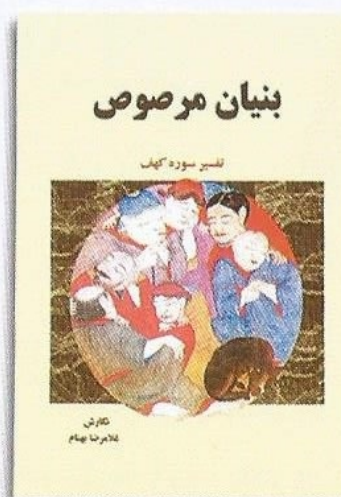
سلطان سلوک

شرح حال و خاطرات
آخوند ملافتحعلی سلطان آبادی (اراکي)
داوود نعیمی
۲۸۸ صفحه، (۱۳۸۵ش)

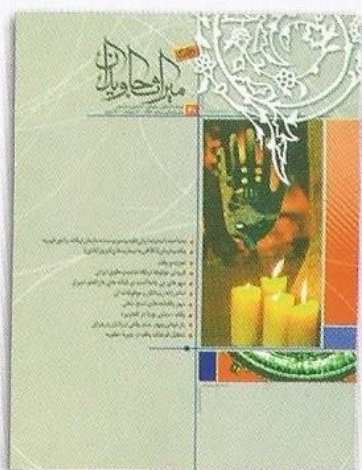
احکام وقف (ملحقات عروة الوثقی)

تصحیح ، ترجمه و تحقیق:
احمد صادقی گلدر / محمد علی خسروی
۲۸۸ صفحه، (۱۳۸۵ش)

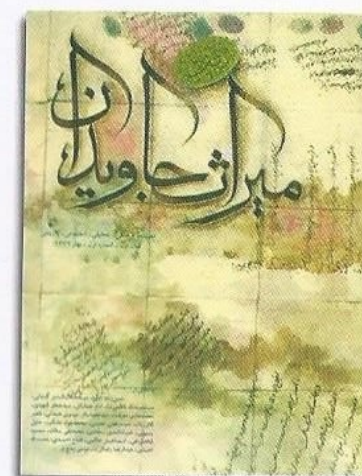

بنیان مرصوص (تفسیر سوره کف)

غلامرضا بهنام
۳۰۴ صفحه، (۱۳۸۵ش)

فصلنامه وقف میراث جاویدان

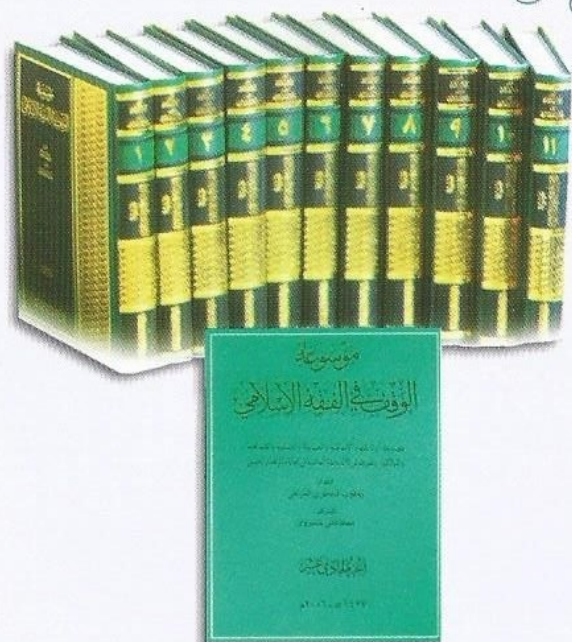
فصلنامه وقف میراث جاویدان

صاحب امتیاز: سازمان اوقاف و امور خیریه // مدیر مسئول و سردبیر: محمد علی خسروی

شامل دهها مقاله حقوقی، اجتماعی، ادبی، تاریخی و اقتصادی در زمینه وقف؛

این مجله هر سه ماه یکبار منتشر می شود و تا کنون ۶۴ شماره انتشار یافته است

موسوعة الوقف فی الفقه الاسلامی

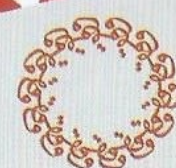
به کوشش: یعقوب جعفری / محمدعلی خسروی

این مجموعه یازده جلدی شامل دیدگاههای فقیهان و دانشمندان بزرگ اسلام طی چهارده قرن می باشد و معتبرترین کتب فقهی امامیه (شیعه اثنی عشری)، حنبلیه، حنفیه، زیدیه، شافعیه، مالکیه در موضوع وقف را در خود جای داده است.

در موسوعة الوقف متن کامل ۱۹۵ کتاب از فرق مختلف اسلامی با حروفچینی جدید و به ترتیب تاریخ وفات مؤلفین جمع آوری و تنظیم شده و در آغاز هر کتاب نام کامل مؤلف و شرح اجمالی او و هویت کتاب از قبیل: نام ناشر، تاریخ نشر، محل نشر و نام محقق آن ذکر گردیده است.

در دست انتشار: ۱- احکام نوین وقف (شامل استفتائات وقفی از مراجع معظم تقلید)

۲- تجربیات وقف در جمهوری اسلامی ایران (در حال تدوین)

زمینه های همکاری

بنیاد پژوهش و توسعه فرهنگ وقف وابستگی سازمانی به هیچ دستگاه دولتی نداشته و تحت پوشش و حمایت مالی نهاد و سازمان خاصی نیست. هزینه های آن از طریق ارائه خدمات علمی و فرهنگی تامین می شود.

از کلیه افراد نیکو کار و فرهنگ دوست که با مساعدتهای خود ما را در تداوم تحقیقات علمی و گسترش سنت نبوی وقف یاری می رسانند سپاسگزاریم.

این بنیاد آمادگی خود را در موارد زیر اعلام می دارد:

- ۱- انجام هر گونه همکاری علمی در برگزاری همایش ها در خصوص وقف و امور خیریه ؛
- ۲- تهیه مطالب و مقالات در موضوع وقف و نیز مشارکت در پروژه های علمی و فرهنگی به منظور گسترش سنت حسنه وقف ؛
- ۳- ارائه راهنمایی های لازم حقوقی در ارتباط با وقف نامه نویسی و اداره موقوفه توسط مشاوران با تجربه ؛ گفتنی است دانشجویانی که پایان نامه تحصیلی خود را به موضوع وقف اختصاص داده اند از راهنمایی و تجارب محققان این بنیاد بدون هیچگونه چشمداشتی بهره مند خواهند شد

ارتباط با بنیاد

نشانی :

تهران- پاسداران- خیابان دولت- چهارراه قنات- خیابان شهید حاج آقا میری - خیابان بهداد
جنب مسجد- هدایت دروس- شماره ۱۷- طبقه دوم - بنیاد پژوهش و توسعه فرهنگ وقف
صندوق: پستی ۱۵۸-۱۹۵۸۵ تلفن: ۲۲۵۷۳۸۷۶ // ۲۲۷۶۱۹۳۹-۲۱
رئیس هیأت امنا: محمد علی خسروی // مدیر عامل: سید عماد جمارانی

Research and development culture of waqf Foundation (RDCWF)

Adress: IRAN-TEHRAN-P.O.BOX 19585-158

Telfax:(++9821)-22761939-22573876

Email:info@RDCWAQF.IR

Www.rdcwaqf.ir

طراحی: زهرا شمس‌روی

بنیاد پژوهش و توسعه فرهنگ وقف